

REGISTER(S) BIJ DE R.N.D. ALS MATERIAALVERZAMELING VOOR KLANKGEOGRAFISCH ONDERZOEK

0. Inleiding

Wat de betrouwbaarheid van het in de R.N.D. aangeboden materiaal betreft is een zekere reserve vanwege de „konsument” beslist niet overbodig. De wenselijkheid van een dergelijke houding is ten andere door tal van medewerkers ondubbelzinnig geformuleerd in de inleidingen tot diverse delen van de atlas zelf. Heel uitdrukkelijk nog is de voltooiende redakteur Willem PÉÉ daarop ingegaan in zijn artikel *Blancquaerts Reeks Nederlandse Dialektatlassen : een dringende toelichting* (Taal en Tongval XXIII [1971], p. 131-137).

Evenmin is enig voorbehoud tegenover het hele projekt uit te sluiten met betrekking tot (het gebrek aan) simultaneiteit van dat aangeboden materiaal. Tussen het eerste en het laatste atlasdeel ligt immers — buiten de wil van redakteurs en medewerkers om — een tijdspanne van ruim 50 jaar.

Ondanks dergelijke en andere bezwaren stel ik me toch voor dat het wereldje van dialektonderzoekers er moeiteloos akkoord over kan gaan dat al wie binnen de grenzen van het Nederlandse taalgebied aan *klankgeografisch* onderzoek wil doen, in de R.N.D. een onmisbare materiaalverzameling zal vinden. Hiermee honoreren wij dan BLANQUAERTS primaire doelstelling, die duidelijk blijkt uit zijn toelichtende brochure *Na meer dan 25 jaar Dialect-onderzoek op het Terrein* (Tongeren, drukk. G. Michiels N.V., 1948, vooral p. 13).

De voltooiing van dit reusachtig projekt is zeker een gelegenheid om hulde te brengen aan redakteurs en medewerkers. Het is bovendien het geschikte ogenblik om deze monumentale materiaalverzameling, althans wat het *fonische* aspect betreft, toegankelijker te maken voor de debuterende en de ervaren onderzoeker. Het geschiktste middel daartoe leek ons een *register van alle woorden (of morfemen) die klankgeografisch onderzoek op ruime schaal toelaten*. Weliswaar is in de inleiding tot elk atlasdeel een alfabetisch register van de opgevraagde woorden opgenomen, maar de ervaring heeft ons geleerd dat een overkoepelend klankgeografisch register (in de zin van een soort klankgeografische gids bij de R.N.D.)

om tal van redenen een bijzonder nuttig werkinstrument kan zijn. Zo'n register moet dan o.i. in twee richtingen uitgewerkt zijn ; het moet nl. een vlug en adequaat antwoord kunnen bieden op de twee soorten vragen die gesteld worden door al wie met het oog op een klankgeografisch onderzoek van de R.N.D. gebruik wil maken :

1. Is woord *A* als „drager” van het fonetisch-fonologisch fenomeen *x* (op een ruime geografische schaal) in de R.N.D. opgenomen?

Het antwoord hierop verschafft ons een *alfabetisch register* van alle geregistreerde woorden die in een (vrij) ruim gebied voorkomen. Een bondige, approksimatieve aanduiding van die verspreiding is daarbij wenselijk.

2. In welke woorden van de R.N.D. is het fonetisch-fonologische fenomeen *x* (op een ruime geografische schaal) gerepresenteerd?

Op dergelijke vragen kan een *systematisch register* een adequaat antwoord geven. Voor de konkrete uitwerking zijn hier diverse systemen denkbaar, hoewel een aantal teoretische overwegingen het aantal mogelijkheden toch sterk beperken. Deze kwestie komt uitvoerig aan de orde in de inleiding tot dat systematisch register (tweede deel).

Voor de samenstelling van beide registers hebben wij zin per zin elk atlasdeel geëkserpeerd. Daarbij hebben wij alle mogelijke leksikale varianten genoteerd¹ en er approksimatief de spreiding van aangeduid. Konform onze primaire doelstelling hebben wij in de registers niet de woorden opgenomen die maar (heel) sporadisch in een klein gebied voorkomen, die m.a.w. weinig interessant zijn voor klankgeografisch onderzoek op ruime schaal. Enkele voorbeelden :

- In zin 1 is alleen in een 20-tal Zuidbrabantse plaatsen *stuiker* opgegeven voor *sperwer*.
- In zin 3 komt *allewijl* (in de betekenis *tegenwoordig*) enkel in een beperkt aantal Belgisch-Limburgse plaatsen voor.
- In zin 4 wordt voor slechts enkele Oostvlaamse plaatsen *kwaad* opgegeven in de zin van *lastig (werk)*.

Deze en andere woorden met een geringe verspreiding hoeven dus niet in ons register gezocht te worden. Het was uiteraard onmogelijk onze

¹ Een uitzondering hierop vormen de persoonlijke voornaamwoorden. Daarvan is doorgaans enkel de A.N.-vorm opgenomen (b.v. 3de pers. mv., objectsvorm : enkel *hen*, niet de alternanten *hullie*, *hulder*, *ze*, enz.).

beslissing om een woord al dan niet op te nemen van een mathematisch criterium te laten afhangen. Zodra een woord vrij koerant opgegeven was in een tamelijk ruim gebied (b.v. een provincie), hebben wij het in onze registers verdiskonteerd.

Een voorbeeld : In zin 4 vermeldt de atlas van Groningen en Noord-Drente vrij vaak *stoer* naast (iets minder frekwent) *zwaar* (*werk*). Hoewel het woord nergens anders opgegeven is, meenden wij er goed aan te doen het als een (in die betekenis) typisch noordoostelijk woord in ons register te honoreren.

Ten slotte wijzen wij erop dat de atlas van Friesland niet geëkspeerd werd ; wij hebben ons tot de Nederlandse dialecten in de strikte zin beperkt.

1. Alfabetisch register

1.1. Organisatie

Allereerst enige toelichting bij de wijze waarop de woorden opgenomen (en gerangschikt) zijn.

— Van samenstellingen zijn beide delen op de juiste plaats opgenomen : b.v. *standbeeld* : zie onder *stand*(*beeld*) en onder *beeld* (*stand*—).

— Van synchroon standpunt duidelijke afleidingen zijn onder het basis-morfeem geklasseerd : b.v. *begieten* : zie onder *giet*(*en*) (*be*—).

Afleidingen die synchroon nog nauwelijks als zodanig herkend worden, hebben wij „geleed” opgenomen : b.v. *beginnen* en *geloven*.

— Geflekteerde vormen zijn eveneens terug te vinden onder het stammorfeem. Er dient evenwel een onderscheid gemaakt te worden.

+ Als in het R.N.D.-materiaal twee of meer verbogen of vervoegde vormen voorkomen, dan zijn die alle onder het stammorfeem (bij werkwoorden echter de infinitief) opgenomen ; dat stammorfeem is dan niet kursief gedrukt.

Enkele voorbeelden :

boom
boom(*kweker*)
*boom**pje*
bomen

zijn
zijn
is

was
waren
geweest

+ Als er maar één geflekterde vorm voorkomt, dan is die rechtstreeks onder het (kursief gedrukte) basismorfeem geklasseerd.

Enkele voorbeelden :

glāz(en)
lik(te)
noot(je)

Bij (sterke) werkwoorden waar een dergelijke directe klassering onmogelijk bleek, hebben wij echter ook het eerste systeem van indirecte opname toegepast. Enkele voorbeelden :

blijven
gebleven

kopen
kocht

— In een paar „moeilijke” gevallen drong verwijzing naar een alternerende vorm of naar een centraal woorddeel zich op als de meest praktische oplossing. Enkele voorbeelden :

bij *alleen* : „zie *een* (*all—*)”
bij *lijk* (vz.) : „zie *gelijk*”.

Op het woord volgt telkens tussen vierkante haakjes de approksimatieve lokalisering, althans als het niet algemeen gebruikelijk is. Bij algemeen gebruikelijke woorden is die lokalisering uiteraard weggelaten.

Voor de situering van de woorden hebben wij gebruik gemaakt van de volgende onderscheidingen :

Znl. (Zuidnederlands) : Vlaams-België en Frans-Vlaanderen.

Nnl. (Noordnederlands) : Nederland.

ZW (Zuidwestelijk) : Frans-Vlaanderen, West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen (behalve de oostelijke rand) en Zeeland.

ZC (Zuidelijk-centraal) : Antwerpen, Vlaams-Brabant en de oostrand van Oost-Vlaanderen.

ZO (Zuidoostelijk) : Belgisch- en Nederlands-Limburg.

C (Centraal) : Noord-Brabant en het zuidwesten van Gelderland.

NW (Noordwestelijk) : Noord- en Zuid-Holland.

NC (Noordelijk-centraal) : Utrecht en de westelijke helft van Gelderland.
NO (Noordoostelijk) : Groningen, Drente, Overijssel en het oosten van Gelderland

en verder een paar keer :

FV (Frans-Vlaams)
WV (Westvlaams)
OV (Oostvlaams)
VB (Vlaams-Brabants)
Z (Zeeuws).

Als in het register een van die lokaliseringen tussen ronde haakjes geplaatst is, wordt bedoeld dat het genoemde woord in de aangeduide geografische ruimte nogal vaak voorkomt, maar er lang geen monopoliepositie inneemt.

Ten slotte volgt een cijfer, dat de R.N.D.-zin aanduidt waarin het woord voorkomt.

1.2. Register

aan (vz.) 60, 72 [ZO, Nnl.] 117
aarde(n) (adj.) [Znl., C, NW, (NC)] 56
achter [(ZW)] 54, 93, [ZW, (ZC)] 74
af 7, 23, [Znl., (Nnl.)] 52, 54, [niet FV, NO] 126
akker [(ZC), (C)] 37
al 35, [Znl., (Nnl.)] 61, 75, 121
alleen : zie *één*
als [niet ZW] 1, 27, 46, 85
ander(e) 44
anders [ZW, (ZC), (ZO)] 3, [± alg.] 85
arm(en) [(Z), (NW)] 129
avond 68, (*vasten*—) 15

baas [Znl., (Nnl.)] 10
bakken (allerlei vormen) 113
bal(len) (ww.) [(Znl.), (Nnl.)] 58
bang [ZC, ZO, Nnl.] 1, 20
barre(voets) [(Znl.)] 69
barst 70
bed 45
beemd [(ZC), (ZO)] 20
beer [(NW), (NC), (C)] 46

beest(en) 31
beet (znw.) 24
beetje [(Znl.), Nnl.] 75, [ZW, (C), (NO)] 132
begin(t) 50
berg(en) (znw.) 104
berrie(s) [(ZC), (ZO), (C)] 129
bes(sen) (+ var. *bezies*, *beiers*) [Znl.] 82
best 91
beuk(-enhout) 109
beur(en) (*op*—) [(C), (NO)] 45
beurs [Znl., (C), (ZW), (ZC)] 108
bezem [(Znl.), Nnl.] 33
bieden (allerlei vormen) 114
bier 10, 95
bilk [(WV)] 20
binden (allerlei vormen) 139
blauw 131
bleek [ZW, (ZC)] 55
blijven
    gebleven 28
blij(de) 16

bloed 96
 bloem(en) 2
 bloot(e) [(Znl.), (Nnl.)] 69
 bocht [(NW)] 87
 bode [(ZW), (ZC), (C), (NO)] 71
 boer (melk—) 99
 bok 89
 bol (rage—) [(C), (NW), (NC)] 19
 bont (adj.) [(ZC), (ZO), (Nnl.)] 131
 boog(maker) [Znl., (Nnl.)] 77
 boom
     boom(kweker) 48
     boompje 124
     bomen [(ZC), (ZO), (Nnl.)] 129
 borstel [(ZW), (ZC)] 33
     (spinne/koppenet—) [(ZC), (ZO)] 19
 bos 82
 boter(melk) [ZC, (ZO), (C)] 100
     (—ham) [(Znl.), (Nnl.)] 51
 bouw(en) 112
 braam (ook : bramel) 82
 branden
     gebrand (af—) 126
 breed(e) (+ komp., superl.) 25
 breid(en) (soms : ver—) 51
 breken
     breken (af—) [Znl., (Nnl.)] 23
     gebroken [(ZW)] 67
 brengen
     breng (imp.) 11
     brengen 39, [passim] 97
     bracht 71
 brief 71
 broer 98
 brood 5, [passim] 89
 rouw(er) 112
 brug 106
 bui(de)l [(ZO), (Nnl.)] 108
 buig(en) 129
 buiten 130

 daar 18, 26, 44, 87, 105, 124
 dag
     dag 68
     daag (van—) 65
 dat (aanw.) 5, 26, 45, 124
 dat (voegw.) 62, 71, 112, 117, 118, 134
 deern(tje) [(ZO), (C)] 82

denk(en) [(ZC), (ZO), (Nnl.)] 117
 deur 109
 dicht (= toe) [Nnl.] 49
 die (aanw.) 21, 27, 36, 59, 78, 83, 87,
     101, 109, 120
 die (rel.) [(Znl.), (Nnl.)] 104
 dienst(meisje) [NW] 118
 dik 133
 dochter(tje) [(Znl.), (Nnl.)] 82
 doen
     alle vormen : 136
     doe (imp.) 49
     doen [(ZW), (ZC), (ZO)] 38
     doet [ZW, (ZC), (ZO)] 23
         [(ZW)] 99
     deed [Znl.] 21
     gedaan 17, 48
 dood 80
     [ZW, (ZC), (NW), (NC), (NO)] 89
 dooier 123
 doop (-kleed/-vont) 137
 doorn(en) 78
 dōp(en) [niet FV] 80, 137
 dors(en) (+ hoofdtijden) 138
 dorst 86
 dreigen
     dreigde (be—) 13
 drie 12
 drinken
     drinken 31, 96
     gedronken 12
 droog 86
 druk(ken) [NO] 105
 Duitser(s) [zelden in ZO] 130
 duivel [(ZW), (ZC), (ZO), (Nnl.)] 28
 dun 100, [(ZW), (ZO), (Nnl.)] 132
 durske (= dochtertje) [(ZO), (C)] 82
 durven
     durft 105
 duur 112
 duw(en) [niet NO] 105
 dwars [(Znl.), (Nnl.)] 73

 één (all—) [Nnl., (ZO)] 30
 eens [(ZC), (ZO), (Nnl.)] 45, 93, 107
 eer (vgw.) [Znl., (C)] 30, 80
 eerst 38, 49, [spor.] 50, [alg.] 97
 eeuw(igheid) [Znl., (Nnl.)] 134

ei

ei 123
eiers 116
eik(enboom) 120
eikel(s) 120
elder (= uier) [(ZW)] 127
elk [(Nnl.)] 61
en (vgw.) 68, 81, 85, 100
Engel(land) 23
ent(en) (af—) [(Znl.), Nnl.] 48
erg [(ZC)] 43
ët(en) (ww.) 66
eten (znw.) [ZW] 97

fabriek 8
fakteur [Znl.] 71
fijn(tje) 115
flauw [(Znl.), (Nnl.)] 132

gaan
ga ('k —) [ZW, (ZC)] 22
    (— je) 65
gaan 2, 32, 53, 54, 73, [Znl.] 94,
    [alg.] 121
gaat [ZW., (ZC)] 117, 124
gegaan 16, [spor.] 82
gaarne [Znl., (C), (NO)] 31, 66
gade(slaan) [(ZC)] 41
gans (bnw.) [(ZO)] 21, 135
gast [(ZW)] 21
geel [FV, (WV)] 123
geen [(Znl.), (Nnl.)] 73, [alg.] 77, 79, 111
geer [(C), (NO)] 127
geit(ebok) [ZW, (ZC), (C), (NO)] 89
geld 38, 85, 108
geleden 134
gelijk (— hebben) 118
gelijk (vz.) [(ZW), (ZC)] 27
geloven
    geloof (vf.) 79
gereed [ZW, (ZC), (ZO)] 30
gevaar(lijk) 42
geven
    geef (imp.) [(Znl.), (Nnl.)] 10, [alg.]
        25
    geeft 59
    geven [(Znl.)] 2, [alg.] 22

gewicht 129
giet(en) (be—) 2
gij (enk.) 63, 105, 107, 116
gij (mv.) 44, 61
glāz(en) (mv.) [ZO, Nnl. + passim] 10
god [(Nnl.)] 62
goed (bnw.)
    goed [(ZW), (Nnl.)] 59, [Znl., (Nnl.)]
        90, [alg.] 92, 95, 111
    goede [(Znl.)] 68, [alg.] 125
goed (znw.) [(ZW), (NO)] 85
gooi(en) (*dicht—, vol—*) [(Nnl.)] 101
graag [(Nnl.)] 31, 66
gras 111
grauw [(ZC)] 131
grav(en) [ZC, (ZO), NO] 4
griffel(en)/griffie(ën) [(Znl.)] 48
grijs [(ZO)] 55
groei(en) [ZW, (ZC), Nnl.] 124
groen 122
groot [Znl., (Nnl.)] 27, [alg.] 99, [(Znl.),
    Nnl.] 108

haag/heeg/heg [(Znl.), (Nnl.)] 20
haar (poss.) 40, 52, 82
haar (znw.) 52
haard 57
hals [NO] 32
halv(e) (*maan*) (= ragebol) [(ZC)] 19
hard [(C), (NW), (NC)] 84, [(OV), VB]
    130
hart 72
hebben
    heb 14, 17, 35, 54, 72, 75, 111, 134
    hebben [ZC, ZO, (C)] 1, [alg.] 12, 44,
        78, 106, 131
    heeft 6, 18, 24, 27, [passim] 32, [alg.]
        38, [niet OV + VB] 52, [alg.] 53,
        117, 125
    had 118
    gehad [(Znl.), (C)] 24
heel 21, 135
heer [Znl., (Nnl.)] 27 en 62
heet [(Znl.), (Nnl.)] 68
hef(fen) [ZW, ZC, (ZO)] 45
heining [(NW), (NC)] 20
helder [Nnl.] 59
helft 40, 44

helpen
help (imp.) 45
helpen 38
hem 38, 53, 54, 94, 100, 131
hemel 28
hen (v.n.w.) 16
hen(nen) [(Znl.)] 1
hier 9, 55, 61, 111, 116
hij 13, 24, 39, 60, 84, 102, 103, 108, 117, 118
hoed 93
hoen(ders) [(ZW), ZO, NO] 1
hoog(mis) [Znl., (Nnl.)] 50
hooi 122
hout [(Znl.), (Nnl.)] 109
huis 126
hun (poss.) 86

ieder [(Nnl.)] 61
ik 14, 17, 30, 35, 134
in 6, 8, 36, 42, 57, 58, 70, 89, 91, 97, 104, 106
Italië 104

jaar 53, 61
jager (*spinne/koppe*—) [(ZW), (ZO), (C)] 19
je (pers., obj.) [ZW, Nnl.] 22, 35, 134
je (pers., subj.) 63, 65, 77, 105, 107, 116
jong (z.n.w.)
jong [(ZO), (C), (NW), (NC)] 76
jongens [ZW, (ZC)] 29
jongentje [(Znl.), (C), NW, NC, NO] 69
juist (bnw.) [(ZW), (ZC)] 102
juist (bw.) [(Znl.)] 122
jullie (pers.) 44, 61
jurk (*doop*-) [(Nnl.)] 137
jus [(NW), (NC)] 132

kaars 59
kaart(en) 65
kaas 66
kaats (-en/-e...) [ZW, (ZC), (ZO), (Nnl.)] 58
kachtel [ZW] 107
kadee [(ZC), (ZO)] 21

kameraad [(ZC), (ZO), (NO)] 2
kan (z.n.w.) [niet VB] 70
kapot [(Znl.), (Nnl.)] 67, 89
kar 74, (*krui*—/*schoep*—) [(ZO), (NO)] 129
karn(emelk) [ZW, Nnl.] 100
keel [niet NO] 32, [ZW, (ZC), (C), (NW), (NC)] 84
keer ('n —) [ZW, (ZC)] 45, 93, 107
keer (*twee* —) [Znl., (Nnl.)] 35
keest (= pit) [(ZW)] 36
kegel(s) 34
kelder 95
kerel 21, [(Nnl.)] 27
kēren (*weer*—) [(ZW)] 64
kerk [(Nnl.)] 50
kermis 61
kern (+ *ken*, *ker*) [ZC, ZO] 36
kernel [(ZW)] 36
kers(en) [(Znl.), (Nnl.)] 11
keur(en) [Znl., (C)] 107
kieken(s) [(ZW), ZC] 1
kijk(en) [(Nnl.)] 107
kikker(t) [(Nnl.)] 20
kilo 11
kind
kinderen [(ZW), ZC, ZO, C, (NW), (NC), (NO)] 29
kindje 8, 80
kip(pen) (z.n.w.) [NW, NC, (NO)] 1
klaar (= gereed) [(Znl.), Nnl.] 30 (= helder) [Znl.] 59
klak (= pet) [(Znl.)] 20
klamp(er) [ZC] 1
klappen
klapte [(ZW), (ZC)] 63
kleet (*doop*—) [Znl., (Nnl.)] 137
klein
kleine 88
kleintje 115
klep(pen) (w.w.) [(Znl.), (C), (NW)] 50
kloek (*ver*—*en*) [(ZW), (ZC)] 96
knée 14
knip (= beurs) [(C), (NC), (NO)] 108
knip(pen) [Nnl.] 52
knuppel [(ZW), ZC, ZO, C, NW, [NC], (NO)] 13
kobbe [FV, WV, (OV)] 19

koe 127
koel(e) [(Znl.)] 68, [Znl., (Nnl.)] 95
koken
koken [zelden ZC] 121
kookt [zelden ZC] 121
komen
kom (imp.) 9
komen 30, 64, 107
komt 19, 103
gekomen 108
kwam 61, 130
koning 76
kontent [(ZW), (ZC)] 16
koor (= kruiwagen) [(NO)] 129
koorts 75
kopen
kocht 88
kop(pe) (*spinne*— en —*spin*) [(OV), ZC, (Nnl.)] 19
korde(wagen) [ZW] 129
korf(je) [ZC, (ZO), C, (NO)] 82
korst 89
kort 90
koster 128
koud 58, [(ZW), (Nnl.)] 95
kraal(tjes) [(ZW), (ZC), (ZO), C] 22
kriek(en) [(Znl.), (Nnl.)] 11
krijgen
krijgen 116
kregen 5
gekregen [(Znl.)] 24
krom [(Znl.), (Nnl.)] 87
krui (—*kar*—*wagen*) [ZC, (ZO), (Nnl.)] 129
krui(en) [(Nnl.)] 97
kruiik [(ZC), (ZO), (NO)] 70
kruis 128
kunnen
kunnen 92, 110, 124
kunt 116
kan 30, 32, 73
konden 80
kuren (ww.) [NO] 92
kweker (*boom*—) 48
kwijt 40

laat (bnw.) 54, 103
ladder 83

land [(ZW), (C), (NW), (NC), (NO)] 37,
(*Engel*—) 23
lang
lang 53, [passim] 134
lange 78
langs [niet ZW] 54, 87
last(ig) [(Znl.), (Nnl.)] 4
laten
laat (Vf.) [(ZC), (ZO), (Nnl.)] 23
laten [(niet OV, VB)] 52, 53
lekker(e) [(NW), (NC)] 68
Leuven 108
leven (znw.) 27
licht (znw.) 59
licht(en) (op—) [(ZO), (C), (NW), (NC)] 45
lied(je) 90
liev(e) (bnw.) [(ZC), (ZO), (Nnl.)] 62
liggen
liggen 120
ligt [Znl.] 67, [alg.] 133
lijk (vz.) zie *gelijk*
lik(te) 7
lip(pen) 7
liter 12
lof [Znl., (C), (NW), (NC)] 50
lommer(te) [FV, ZC, (ZO), (C), (NO)] 91
lonk(en) [(ZW), (ZC), (C)] 92
lopen
loopt 69, 87
lopen 81
lui (znw.) [(ZO), (C), (NO)] 85
luid (bw.) [(OV)] 130
luiden
luidt 128
luiden [(Znl.), (Nnl.)] 50

maai (*ge*—*d*) 122
maal [(NW), (NC), (NO)] 35
maan (*halve* — = *ragebol*) [(ZC)] 19
maar 63, [Nnl.] 90, 111, 115, 122
maart 58
maart (= *dienstmeisje*) [(ZW)] 118
maat [ZW] 2
machine(s) 3
maken
maakt [(Znl.), (Nnl.)] 99

- maakte* [Nnl.] 21
gemaakt [(Znl.), (Nnl.)] 109
maken (*op*—) [Nnl., (ZC), (ZO)] 38
     (*dicht*—/*vol*—) [(C), (NO)] 101, 123
maker (*boog*—) 77
man
     man [(Znl.), (Nnl.)] 27, 41
     (*timmer*)*man* [niet VB] 6
     mannetje [(Znl.)] 69
mand(je) [ZW, (ZC), (C), (NW), (NC)] 82
markt 116
mayonnaise 123
me(d)e 16, 100
meel 31
meer 15, 26
meers [(WV), (OV)] 20
meester 29
meid [(ZC), (ZO), (C), (NC), (NO)] 118
meisen [ZW, (ZC)] 118
meisje [(Znl.), (C), (NW), (NC)] 82
melk 40, 100, 127, (—*boer*) 99
mens (= *man*) [(ZO)] 27, 41
mens(en) [(Znl.), (Nnl.)] 73, 85, [(OV),
     VB] 130
mest [(Znl.), (Nnl.)] 51
met (*vez.*) 3, 12, 13, 16, 29, 34, 73, 82,
     108, 123
metselaar/metsler 46
mid(dag) [(ZC), (ZO), (Nnl.)] 75
mij 25, 63, 117
mijn (*poss.*) 2, 5, 9, 72, 73, 98
nikken [(Znl.), (C), (NW), (NC)] 92
minuut 103
mis (*znw.*) [Znl., (Nnl.)] 50
modder [(NW), (NC), (NO), (C)] 46
moe 98
moeilijk [Znl., (Nnl.) niet NO] 124
moeten
     moest 96
     moet 4, 92, 94, 97, 107, 110
     moeten 44
Mof(fen) [(C), (NW), (NC)] 130
mond 86
mooi(e) [(NW), (NC), (NO)] 68, [(Nnl.)]
     90
morel(len) [(C), (NO)] 11
motor 67
muts [(Znl.), (Nnl.)] 20
na (*vez.*) [(ZC), (ZO), (Nnl.)] 74
naai(en) 110
naar (*vez.*) 29, 37, 53, 61, 82, [niet ZW]
     93, 130
nauw (*be*—*d*) [(ZW), (ZC)] 1, [(Znl.),
     (Nnl.)] 20
nest (*spinne*—)/(*koppe*—) [FV, (NO)] 19
net (*koppe/kobbe*—) [ZW, (ZC)] 19
net (*bw.*) [(Nnl.)] 122
neus [(OV)] 130
niet 3, 15, 16, 17, 26, 28, 30, 32, 34,
     36, 55, 56, 65, 94
niets/niks 8, 85
nieuw(e) 74, 135
nijg (*bw.*) [(OV), (VB)] 130
noen [(Znl.)] 75
nog 36, 58, 112, 122
nooit 130
noot(je) (= *pit*) [(Z)] 36
nu [ZW, (ZC)] 3, [alg.] 135

of (= *als*) [ZW] 46, 85
og(en) 81
om 47, 58, 73, 87, [(Znl.), (Nnl.)] 96 en
     112
om(dat) 43
onder (*vez.*) 120, [(Nnl.)] 129
ons (*pers.*) 10, 11
ons (*poss.*) 46, 72, 107, 126
ook 66, 76
op 5, 38, 45, 105, 116, [ZW, ZC] 117,
     [FV, NO] 126
open [(Znl.), (Nnl.)] 84
or(en) 81
os(senbloed) 96
oud(e) 23, 126
oven 57

paal (*oven*—) [ZW, ZC] 57
paander(tje) [(ZW)] 82
paard 60, 74
paars [(ZC)] 131
pad(de) (—*stoel/brood*) [(Znl.), (Nnl.)] 20
pan(ne) [(Znl.)] 67
parel(tjes) [(Znl.), (Nnl.)] 22
pas (*bw.*) [(ZO), (C), (NW), (NC), (NO)]
     122
pastoor (*paster* in ZW) 125

pater 62
peer 36
peinz(en) [ZW, ZC] 116
pet [Nnl.] 20
pijn [niet FV + WV] 32, 72
pijn(en) [Znl. + spor. Nnl.] 130
pit [Nnl.] 36
pluk(ken) [(ZC), ZO, Nnl.] 82
poort (*Nieuw*—) [Znl., (Nnl.)] 135
portemonnee [(C), (NW), (NC)] 108
post [Nnl.] 71
pot(ten) [passim Nnl.] 10, [alg.] 56
praat(s) [NW, NC, (NO), (C)] 43
priem(en) [(NW)] 129
prijz(en) (mv.) 119
prins [(Nnl.)] 27
processie [Znl., (NB)] 128
Pruis(en) [ZO] 130
puut [ZW, (ZC)] 20
punt [(ZC)] 102
put 101

raam [(Nnl.)] 49
ra(maker) [(ZO)] 77
raden
     geraden (*af*—) 54
rag (*spinne*—) [(C), (NW)] 19
rage(bol) [(C), NW, NC] 19
rijk(dom) 85
rijp 36
rit [(C), (NO)] 99
roep (*ge*—*en*) 35
ronde (znw.) [(ZW), (ZO), (C), (NW), (NC)] 99
rood [(C)] 55
route [(C), (NO)] 99
röz(en) 78

saus [Znl., C, (NW), (NC), (NO)] 132
schaduw [ZW, (C), NW, NC, (NO)] 91
schaft(tijd) [(Znl.), (Nnl.)] 74
scheef [(Znl.)] 87
Schelde [Znl., passim Nnl.] 42
scherm (*be*—*en*) [(Znl.), Nnl.] 41
scheur [(ZW), (ZC), (C), (NO)] 70
schik (imp.) (= stuur) [(ZC), ZO] 100
schim [(ZO), (NO)] 91

schimmel (*be*—*ver*—*d*) 5
schip
     schip 5
     schepen 23
     schipper 7
school (1ste deel v. samenst.) 29, 53
schoon(e) [(Znl.)] 68
schouw [(ZC)] 57
schreeuw(de) [(ZW), (ZO), (C), (NW), (NC)] 84
schrik [(ZC), (ZO)] 1, 20
schuiv(en) [(NO)] 97
schutter 92
schuw [(OV), (VB), (BL)] 1
sekuur [(Znl.), Nnl.] 102
slaan
     (*gade*)*slaan* [(ZC)] 41
     geslagen 131
slak [(Znl.), (Nnl.)] 46
slecht [(ZO), (C), (NW), (NC), (NO)] 124
slik(ken)/slok(ken) 89
sloot/slaak (bnw.) [(ZC)] 67
slöp(en) [(Nnl.)] 23
smeren [ZO, Nnl.] 51
sneeuw 133
snijd(en) [Znl., (NO)] 52
snuit(en) (ww.) [OV, VB] 130
soldaat 76
sommig(e) [OV, VB] 130
spād(en) (ww.) [ZC, (ZO), (C), (NO)] 4
spannen 74
spelen
     spelen [(ZC), (ZO), (C), (NO)] 65
     gespeeld 34
sperwer [ZO, (NO), NC, NW] 1
spin (soms ook 1ste of 2de deel v. samenst.) [(OV), ZC, ZO, Nnl.] 19
spit(ten) [ZW, C, NW, NC, (NO)] 4
splinter 6
sport (v. ladder) [niet FV, NO] 83
sprei 51
spreid(en) 51
spreken
     sprak [ZW, (ZC), (ZO), (C)] 63
spring(en) 47
spuit (vf.) 127
spuw(end) 104

staan
   staat 26, 57
   staart 60
   stad 135
   stal 97
   stand(beeld) 26
   steek (imp.) 33
   steel (znw.) [(ZW), ZC, ZO, C, NW,
     NC, (NO)] 33
   stel(maker) [(ZO), (NO)] 77
   stel (ver—d) [(ZW)] 67
   stēn(en) (adj.) [(NW), NO] 56
   stēn(en) (znw.) 25
   sterk 43
   sterk (ver—en) [zelden ZW] 96
   sterven
     gestorven [(ZC), (ZO), (NW), (NC),
       (NO)] 89
   stik (ge—t) [(C), (NW), (NC)] 89
   stil(le) [(Znl.)] 68
   stoel (padde—) [(Znl.), Nnl.] 20
   stoer [NO] 4
   stok [(ZW), (ZC), (ZO), (NW)] 13
   stoop [(ZC)] 70
   stoot(vogel) [ZO] 1
   stout [(ZW), (ZC)] 43
   strooien [(NW), (NC), (NO)] 51
   stro(o)t [(ZC), ZO, (Nnl.)] 84
   stubber (kop—) (= ragebol) [NO] 19
   stuit (= boterham) [(ZW)] 51
   stuk (= kapot) [(NW), (NC), (NO)] 67
   stuk (znw.) 106
   stuur (imp.) [(ZC), (ZO), Nnl.] 100

   tap (imp.) [Znl., NO] 10
   tegen (vz.) 63
   tegen(woordig) [(Znl.), Nnl.] 3
   terug [(ZC), ZO, C, (NW), (NC)] 64,
     100
   tijd [(Znl.), (Nnl.)] 61, (*schaft*—) 74
   til(len) (op—) [NW, (NC), (NO)] 45
   timmer(man) [niet VB] 6
   toch 30
   toe (bw.) [Znl., (C), (NW), (NC)] 49
   toe (vz.) [ZW, (ZC)] 106
   toen [(Znl.), (Nnl.)] 61
   toer [Znl., (C)] 99
   trān(en) (ww.) [(NW), (NC), (NO)] 81

tre(d)e [NO] 83
   trekken
     trekken [ZW, (ZC)] 82
     trok 60
   trēm(en) [ZW, (ZC)] 129
   trommel(tje) 88
   trouw (ge—de) 110
   twee 11, 25, 35, [niet OV, VB] 130

   u (pers., obj.) [ZC, (ZO)] 22, 35, 134
   uier [(ZW), ZC, ZO, (C), NW, NC,
     (NO)] 127
   uil(tje) [(ZW), (NO)] 20
   uit [Znl., passim Nnl.] 12, [passim]
     83, [alg.] 127
   uur 101

   vaal [ZC, (ZO), Nnl.] 55
   vaar (ver—d) (= bang) [(ZC), (ZO),
     Z, (NW)] 20
   vaardig (= klaar) [ZO] 30
   vaarz(en) 55
   vader 53
   valk [NO] 1
   van (vz.) 40, 44, 76, 79, 86, 89, 106,
     108, 109, 123, 127
   van(daag) 65
   varen (ge—) 106
   varken [(ZC), (ZO), (Nnl.)] 46
   vast [(Znl.), (NO)] 67
   vasten(avond) 15
   vecht(en) 21
   veel 15, 23, 55, 56, 120
   veld [(ZC), ZO, C, (NO)] 37
   venster [Znl., (Nnl.)] 49
   vent
     vent [(Znl.), passim Nnl.] 12, 41
     ventje [(ZW), (ZC)] 69
   ver
     ver [(Znl.), Nnl.] 39
     ver(st) [ZW, (ZC), (ZO), Nnl.] 47
   vers [(ZW), (ZC)] 122
   vesper(s) [Znl., (C), (NW)] 50
   vet (bnw.) 46
   veulen [zelden ZW] 107
   vier 10
   vier (ge—d) 15

- vijf*
vijf 119
vijven 12
vinger 6
vlinder [(Znl.), (Nnl.)] 20
voeder [niet ZW] 97
voer(en) [ZW, ZC, (ZO), (C)] 97
voet (-s/-en) [niet NW] 69
vogel [ZW, (ZC), (ZO), (C)] 1
volk [Znl.] 85
vol(maakt) 62
vont (doop—) 137
voor (vz.) 30, [(ZW), (ZC)] 58, [alg.] 75, [(Znl.), (Nnl.)] 80, [alg.] 88 en 95, [Znl.] 96 en 112, [alg.] 128
voor(st) [(ZW)] 47
vors (kik—) [(ZC), (ZO), (C), (NO)] 20
vriend [NW, NC, C + passim] 2
vroeg
vroeger [(Znl.), (Nnl.)] 61
vroeg(mis) [(Znl.), (Nnl.)] 50
vrouw [(Znl.), (Nnl.)] 41, 52, 110
vull(en) [Znl., (C), (NW)] 101
vuur 104

waar (bw.) 94
waard (bnw.) 56
wagen (—maker) [ZW, ZC, (ZO), (Nnl.)] 77, (*kruis—/korde—*) [Znl., (Nnl.)] 129
warm(e) 68
was(sen) [(ZC), (ZO)] 124
wat (telw.) [(Znl.), (C)] 75, [(Znl.), (Nnl.)] 132
water [(Znl.)] 2, [alg.] 54 en 121
web (spinne/koppe—) [(ZC), (ZO), (Nnl.)] 19
wed(den/ding) 47
weer (= haag) [(OV)] 20
weer (bw.) [ZW, (ZC), (NW), (NC), NO] 64, [ZW, (ZC)] 100
weer(om) [(ZC), (C), (NC), NO] 64, 100
weten
weet (vf., 2de pers. enkv.) 77
weet (vf., 1ste pers. enkv.) 94
weg (bw.) 37
weg (znw.) 87
weide 20

wel 63
wereld 21
werk (znw.) 4, [(ZW), (ZC)] 102
werk(en) 32
wicht(je) [NO] 82
wie 18
wij/we 44, 74, 101
wijd
wijd [ZC, (ZO), (C), (NO)] 39
wijd(st) [idem] 47
wijf [ZW, (ZC), (ZO), (C), (NC), (NO)] 41, 52, 110
wijk [(C), (NW), (NC)] 99
wijn 21, 125
willen
willen [passim] 71
wilde [passim] 71
wou [passim] 71
wit(te) 36
won(en) 77
woord [Znl., (Nnl.)] 79
woord(ig) (tegen—) [(Znl.), (Nnl.)] 3
word(t) 15, 34, 135

zaad 111
zaai (ge—d) 111
zacht(e) [(Znl.), (Nnl.)] 68
zee 29
zeer (znw.) [ZW, (ZC), (Nnl.)] 32, 72
zeggen
zeggen [(Nnl.)] 102
zegt 112
zei 62 [(ZC), (ZO), (Nnl.)] 63, 118
gezegd 117
zend (imp.) [ZW] 100
zes 53
zet(te) [(Znl.), (Nnl.)] 84
zien
zien 8
ziet 55
zag 63
gezien 14, 134
zij (pers., mv.) 66, 80
zijn (poss.) 14, 38, 41, 53, 67, 81, [(Znl.), (Nnl.)] 84, 90
zijn
zijn 37, 56, 104
is 4, 28, 36, 40, 42, 58, 62, [passim]

- 67, 68, 70, 82, 83, 86, 87, 91, 95,
102, 108, 109, 112, 115, 122, 126,
134
was 80, 90, 98, 111
waren 119
geweest 29, 68, 76
zit (vf.) 36, [passim] 67
zo 46, 54
zoeken
zoek (imp.) 93
zoeken 94
zocht 85
zoel(e) [(NW), (NC)] 68
zoet(e) [(ZW), (ZC)] 68
zoaien
zoaien [ZC] 121
zooit [ZC] 121
zoon 76
zorg(en) [(ZW)] 41
zullen
zal (hij/het —) 39, 48, [ZO, Nnl.]
117, [alg.] 121, 124
zullen 64
zuur 100
zwaar [(ZC), (ZO), (Nnl.)] 4
zwaluw(en) 64
zwart [(Znl.)] 131
zwelg(en) [(ZW)] 89
zwem(men) 42
zwijn [ZW, (NO)] 46

2. Systematisch register

2.1. Organisatie

Hierboven is al gezegd dat voor de uitwerking van een systematisch register verscheidene systemen denkbaar zijn, maar dat de concrete mogelijkheden uiteindelijk toch sterk beperkt worden op grond van een aantal overwegingen van theoretische en praktische aard. Wij presenteren allereerst die algemene overwegingen, vervolgens een concrete strategie en ten slotte het register zelf.

Algemene overwegingen.

- (a) Wil men de verhoudingen in de *vokaalsystemen* en de evoluties in de vokalen(reeksen) geografisch bestuderen, dan moet men over een geëxpliciteerd of geïmpliceerd referentiesysteem beschikken. Voor de dialecten van het Nederlandse taalgebied kan dat laatste o.i. enkel het *Westgermaanse vokaalsysteem* zijn. Het A.N.-systeem heeft diachroon noch synchron eenige relevantie.
- (b) Aangezien de meeste (historische) veranderingen en (synchrone) alternanties in het vokalisme (mede) gekonditioneerd zijn door de postvokalisches C-segmenten in hetzelfde morfeem (of woord), dient zo'n systematisch register ook direkt *het type van postvokalisches kluster* te reflektieren. Als referentiesysteem voor de heel wat stabilere C-segmenten hoeft o.i. niet meer per se teruggerepen te worden naar het Westgermaans, maar wellicht kunnen wij hiervoor beter uitgaan van een referentiesysteem dat in de tijd en qua gestalte

dichter bij ons ligt. Meer bepaald hebben wij, wat de postvokalishe C-segmenten-kombinaties betreft, onze voorkeur laten uitgaan naar een soort *Middelnederlands* diasysteem. Aldus kunnen nl. een aantal kombinaties (en overgangen) geëlimineerd worden die een zuiver historisch karakter hebben en, bij behoud, het stramien nodeloos zouden kompliseren. Enkele voorbeelden van in ons diasysteem verdiskonteerde historische processen (in de postvokalishe sekwentie) :

- delging van geminaten
- [ǣ] > [d] (b.v. *vader*)
- $\check{V}[g] > [g]$ (b.v. *brug*)
- $\chi s > ss > s$ (b.v. *os*)
- $mb > mm > m$ (b.v. *om*)
- [ŋg] > [ŋ(k)] (b.v. *lang*)
- deletie van onbeklemtoonde vokalen > nieuwe 2- of 3-ledige klusters (b.v. *bīlīpi > *bee[ld]*)
*būrissa > *beu[rs]*)

Nog niet verdiskonteerd in ons diasysteem zijn de overgangen die in de middeleeuwen op gang zijn gekomen en pas in recenter tijden hun beslag hebben gekregen in de meeste Ndlse dialekten :

b.v. $-sk$ (via $-s\chi$) > $-s$ (*bos[k]*)
 $\bar{V}d\bar{a} > \bar{V}j\bar{a}$ of $\bar{V}\emptyset$ (*goede*)

- (c) Wat nu de overgangen in het konsonantisme (in de ruime zin) zelf betreft, moet een onderscheid gemaakt worden tussen de prevokalishe en de postvokalishe C-groepen. De woorden (of morfemen) die de overgangen in de prevokalishe groepen illustreren, zijn doorgaans erg makkelijk op te sporen via de alfabetische indeks (b.v. Wgm. *sk-* → Ndl. dial. [sk]- / [sʔ]- [sχ]- / [fχ]-, enz. in alle woorden met Ndl. *sch-*). De woorden die (de meeste) veranderingen in de postvokalishe groepen moeten eksemplifiëren, zijn op een makkelijk opspoorbare wijze te verwerken in een systematisch register dat o.a. volgens het principe van (b) opgemaakt is.

Konkrete uitwerking.

- Primair hebben wij de woorden gesystematiseerd per Westgermaans vokaaltipe. Daarbij is rekening gehouden met de aan- of afwezigheid van een umlautsfaktor en, bij de oorspronkelijk korte vokalen, met de onderscheiding open-gesloten syllabe.

Dat levert de volgende indeling op :

1. Wgm. <i>ǎ</i> (zonder umlautsfaktor)	}	gesloten syllabe
2. Wgm. <i>ǎ</i> (met umlautsfaktor)		
3. Wgm. <i>ě</i>		
4. Wgm. <i>ĩ</i>		
5. Wgm. <i>õ</i>		
6. Wgm. <i>ũ</i> (zonder umlautsfaktor)		
7. Wgm. <i>ũ</i> (met umlautsfaktor)		
8. Wgm. <i>ǎ</i> (zonder umlautsfaktor)	}	open syllabe
9. Wgm. <i>ĩ/ě/ǎ</i> (met umlautsfaktor)		
10. Wgm. <i>õ/ũ</i> (zonder umlautsfaktor)		
11. Wgm. <i>ũ</i> (met umlautsfaktor)		
12. Wgm. <i>ĩ</i>		
13. Wgm. <i>ê</i> (= Germ. <i>ê₂</i> , <i>ēa</i>)		
14. Wgm. <i>á</i> (zonder umlautsfaktor)		
15. Wgm. <i>á</i> (met umlautsfaktor)		
16. Wgm. <i>ó</i> (zonder umlautsfaktor)		
17. Wgm. <i>ó</i> (met umlautsfaktor)		
18. Wgm. <i>ú</i>		
19. Wgm. <i>au</i> (zonder umlautsfaktor)		
20. Wgm. <i>au</i> (met umlautsfaktor)		
21. Wgm. <i>ai</i> (zonder umlautsfaktor)		
22. Wgm. <i>ai</i> (met umlautsfaktor)		
23. Wgm. <i>iu</i>		
24. Wgm. <i>eo</i>		

Daarbij komen (onder rubriek 25) nog enkele moeilijk te klasseren gevallen waarbij rekening gehouden moet worden met een speciale ontwikkeling. De belangrijkste zijn :

- 25.1. Wgm. *ǎ/õ + l + d/t* > Ndl. *ou*
 25.2. Wgm. *ǎgi/ěgi* > Ndl. *ei*
 25.3. Wgm. *ui*²

In een laatste rubriek (nr. 26) zijn de Middelen- of Nieuwnederlandse ¹ ontleningen opgenomen.

— Bij elk van die rubrieken zijn de items verder geklasseerd volgens

¹ Heel oude ontleningen (b.v. *uur*, *kers*, *venster*, *peinzen*) zijn behandeld als oorspr. Germ. woorden. Ze zijn opgenomen onder (de rubriek met) de Wgm. vokaal waarbij ze zich bij hun integratie hebben aangesloten (b.v. *uur* ~ Wgm. *ú*).

het type van postvokalische C-groep (in het stammorfeem)¹. Vanuit ons Mnl. diasysteem (zie hierboven) hebben wij 35 verschillende types van postvokalische C-groepen onderscheiden :

		voorbeeld(en)
I	vóór -t/-d	laat, goed, trede
II	„ -s/-z	os, bezem
III	„ -p/-b	op, heb(ben)
IV	„ -f/-v	af, oven
V	„ -k	bak(ken)
VI	„ -χ/-g	weg, lig(gen)
VII	„ -l	keel
VIII	„ -r	kar, wereld
IX	„ -n	span(nen)
X	„ -m	om
XI	„ -w	blaww
XII	„ -j	naaien
XIII	in de morfeemauslaut	zee, koe
XIV	vóór -st/-sp/-sk	last(ig), vesper(s), bos
XV	„ -ts/-ps/-ks	mets(er), niks
XVI	„ -ft/-χt	zacht
XVII	„ -l + alveolair	geld
XVIII	„ -l + labiaal	help
XIX	„ -l + velair	volk
XX	„ -l + m	
XXI	„ -r + t/d	hard, maart
XXII	„ -r + s/z	kaars
XXIII	„ -r + labiaal	korf
XXIV	„ -r + velair	sterk
XXV	„ -r + l	kerel
XXVI	„ -r + n	gaarne
XXVII	„ -r + m	warm
XXVIII	„ -r + w	sperwer
XXIX	„ -n + t/d	mond
XXX	„ -n + s/z	ons
XXXI	„ -m + p	klamp(er)

¹ Als die sekwentie bestaat uit een of meer konsonanten + [ə] + syllabische likwied of nasaal (b.v. akker, oven), dan is er enkel rekening gehouden met de onmiddellijk op de vokaal volgende konsonant(en) (b.v. akker naast slak).

XXXII	„ -ŋ (+ k)	<i>drinken, lang</i>
XXXIII	„ -l + CC	<i>helft</i>
XXXIV	„ -r + CC	<i>barst</i>
XXXV	„ -n + CC	<i>mens(ch), venster</i>

Die twee criteria samen zorgen o.i. voor een goede systematiek. Wie bijvoorbeeld wil nagaan in hoeverre de kluster *-r* + alveolair rekking van de voorafgaande vokaal (heeft) bewerkt, hoeft maar de woorden bij elkaar te zoeken die in de eerste 7 rubrieken onder nrs. XXI en XXII zijn vermeld. Op dezelfde plaats zijn ook de woorden te vinden die synkope van *r* vóór alveolaire konsonant illustreren (b.v. *pèèrd* > *pèèd*). Een dergelijk register reveleert ook direkt de leemten in de R.N.D. ; hierop gaan wij echter binnenkort in een aparte bijdrage dieper in.

Op elk opgenomen woord volgt het nummer van de R.N.D.-zin waarin het voorkomt. Een approksimatieve lokalisering van elk item hebben wij hier ter wille van de overzichtelijkheid achterwege gelaten ; wie vooraf wil nagaan wat de spreiding van de gekozen woorden is, kan hiervoor gebruik maken van het alfabetische register.

2.2. Register

1. Wgm. *ä* (zonder *uml. f.*) (*gesl. syll.*)

I	<i>dat</i> (aanw.) 5, 26, 45, 124 <i>dat</i> (voegw.) 62, 71, 112, 117, 118, 134 <i>had</i> 118 <i>gehad</i> 24 <i>stad</i> 135 <i>wat</i> (telw.) 75, 132 <i>padde(stoel)</i> 20
II	<i>gras</i> 111 <i>wassen</i> 124 <i>was</i> (vf.) 80, 90, 98, 111
III	<i>klapte</i> 63 <i>tap</i> (imp.) 10
IV	<i>af</i> 7, 23, 52, 54, 126
V	<i>akker</i> 37 <i>bakken</i> 113 <i>slak</i> 46 <i>sprak</i> 63
VI	<i>dag</i> 68 <i>zag</i> 63 <i>rag</i> 19
VII	<i>al</i> 35, 61, 75, 121 <i>bal(len)</i> 58 <i>stal</i> 97 <i>zal</i> 39, 48, 117, 121, 124
VIII	<i>barre(voets)</i> 69, <i>kar</i> 74
IX	<i>kan</i> (znw.) 70 <i>kan</i> (Vf.) 30, 32, 73 <i>man</i> 6, 27, 41 <i>mannetje</i> 69 <i>van</i> 40, 44, 76, 79, enz. <i>spannen</i> 74
X	<i>kwam</i> 61, 130
XIV	<i>gast</i> 21 <i>lastig</i> 4 <i>vast</i> 67 <i>vasten(avond)</i> 15
XVI	<i>achter</i> 54, 93 <i>bracht</i> 71 <i>kachtel</i> 107 <i>zachte</i> 68
XVII	<i>als</i> 1, 27, 46, 85 <i>hals</i> 32
XVIII	<i>halve</i> 19
XIX	<i>valk</i> 1
XXI	<i>hard</i> 84, 130 <i>kaarten</i> 65 <i>maart</i> 58 <i>maart</i> (= dienstmeisje) 118
XXII	<i>gras</i> [zie II]
XXIV	<i>erg</i> 43 <i>markt</i> 116 <i>sterk</i> 43 <i>versterken</i> 96
XXVII	<i>armen</i> 129 <i>warme</i> 68
XXVIII	<i>sperwer</i> 1

XXIX	<i>andere</i> 44 <i>anders</i> 3, 85 (<i>af</i>)gebrand 126 <i>land</i> 23, 37 <i>mandje</i> 82 <i>stand-</i> (<i>beeld</i>) 26
XXX	<i>gans</i> (bnw.) 21, 135
XXXI	<i>klamper</i> 1
XXXII	<i>bang</i> 1 <i>lang</i> 53, 134 <i>lange</i> 78 <i>langs</i> 54, 87

2. Wgm. *ă* (met uml. f.) (gesl. syllabe)

I	<i>bed</i> 45 <i>wed(denschap)</i> 47 <i>zet(te)</i> 84
III	<i>heb</i> 14, 17, 35, 54, 72, 75, 111, 134 <i>hebben</i> 1, 12, 44, 78, 106, 131 <i>kleppen</i> 50
IV	<i>heffen</i> 45
VI	<i>zeggen</i> 102 <i>zegt</i> 112 <i>gezegd</i> 117 <i>heg</i> 20
VIII	<i>berries</i> 129
X	<i>zwemmen</i> 42
XIV	<i>best</i> 91
XV	<i>metselaar/metser</i> 46
XVII	<i>Schelde</i> 42 <i>elder</i> (?) 127
XXI	<i>paard</i> 60, 74 <i>vaardig</i> 30
XXII	<i>kaars</i> 59 <i>vaarzen</i> 55
XXIV	<i>varken</i> 46
XXVI	<i>kern</i> 36
XXIX	<i>zend</i> (imp.) 100
XXXII	<i>denken</i> 117 <i>Engel(and)</i> 23
XXXIII	<i>helft</i> 40, 44
XXXV	<i>mens</i> 27, 41 <i>mensen</i> 73, 85, 130

3. Wgm. *ě* (gesl. syllabe)

I	<i>met</i> 3, 12, 13, 16, 29, 34, 73, 82, 108, 123 <i>net</i> (znw.) 19
II	<i>zes</i> 43
III	<i>web</i> 19
V	<i>lekker</i> 68 <i>trekken</i> 82
VI	<i>weg</i> (bw.) 37 <i>weg</i> (znw.) 87
VII	<i>stel(maker)</i> 77 <i>versteld</i> 67 <i>wel</i> 63
VIII	<i>ver</i> 39 <i>verst</i> 47
IX	<i>en</i> (vgw.) 68, 81, 85, 100 <i>hennen</i> 1
XIV	<i>vespers</i> 50 <i>nest</i> 19
XVI	<i>vechten</i> 21
XVII	<i>geld</i> 38, 85, 108 <i>helder</i> 59 <i>kelder</i> 95 <i>veld</i> 37
XVIII	<i>help</i> 45 <i>helpen</i> 38
XIX	<i>melk</i> 40, 99, 100, 127 <i>zweigen</i> 89
XXI	<i>aarden</i> 56 <i>haard</i> 57 <i>hart</i> 72 <i>staart</i> 60 <i>waard</i> (bnw.) 56 <i>wordt</i> 15, 34, 135
XXII	<i>dorsen</i> (e.a. vormen) [zie (6)] <i>dwars</i> 73
XXIV	<i>bergen</i> 104 <i>werk</i> 4, 102 <i>werken</i> 32
XXV	<i>kerel</i> 21, 27 <i>pareltjes</i> 22
XXVI	<i>gaarne</i> 31, 66 <i>karn(emelk)</i> 100
XXVII	(<i>be</i>)schermen 41

XXX	<i>peinzen</i> 116
XXXIV	<i>barst</i> 70 <i>vers</i> 122 <i>meers</i> 20
XXXV	<i>venster</i> 49

4. Wgm. *ï* (gesl. syllabe)

I	<i>mid(dag)</i> 75 <i>pit</i> 36 <i>rit</i> 99 <i>spitten</i> 4 <i>zit</i> (vf.) 36, 67
II	<i>mîs</i> (znw.) 50 <i>is</i> 4, 28, 36, 40, enz.
III	<i>kîppen</i> 1 <i>knîp</i> 108 <i>knîppen</i> 52 <i>lîppen</i> 7 <i>schîp</i> 5 <i>schîpper</i> 7
V	<i>dîk</i> 133 <i>îk</i> 14, 17, 30, 35, 134 <i>lîkte</i> 7 <i>mîkken</i> 92 <i>schîk</i> 100 <i>schrik</i> 1 <i>slîkken</i> 89 <i>gestîkt</i> 89 <i>kîkker(t)</i> 20
VI	<i>lîggen</i> 120 <i>lîgt</i> 133
VII	<i>stîlle</i> 68 (<i>op</i>) <i>tîllen</i> 45 <i>wîllen</i> 71 <i>wîlde</i> (o.v.t.) 71
IX	<i>begînt</i> 50 <i>hen</i> (vnw.) 16 <i>hun</i> (poss.) 86 <i>in</i> 6, 8, 36, 42, 57, 58, 70, 89, 91, 97, 104, 106 <i>spîn</i> 19
X	<i>hem</i> 38, 53, 54, 94, 100, 131 <i>schîm</i> 91 (<i>be</i>) <i>schîmmeld</i> 5
XIV	<i>mest</i> 51 <i>tîmmer(man)</i> 6
XV	<i>nîks</i> 8, 85
XVI	<i>gewîcht</i> 129 <i>slêcht</i> 124 <i>wîchtje</i> 82
XIX	<i>bîlk</i> 20
XXII	<i>kersen</i> 11
XXIV	<i>kerk</i> 50 <i>ker[k]mîs</i> 61
XXIX	<i>binden</i> (e.a. vormen) 139 <i>kinderen</i> 29 <i>kindje</i> 9, 80 <i>pinten</i> 10 <i>splînter</i> 6 <i>vlînder</i> 20
XXXII	<i>brengh</i> 11 <i>brenghen</i> 39, 97 <i>drînken</i> 31, 96 <i>springen</i> 47 <i>vînger</i> 6

5. Wgm. *ö* (gesl. syll.)

I	<i>god</i> 62 <i>potten</i> 10, 56 <i>stro(o)t</i> 84
II	<i>os(senbloed)</i> 96
III	<i>kobbe</i> 19 <i>kop(pe)</i> 19
IV	<i>lof</i> 50 <i>of</i> 46, 85
V	<i>stok</i> 13 <i>trok</i> 60
VI	<i>nog</i> 36, 58, 112, 122 <i>toch</i> 30
VII	(<i>rage</i>) <i>bol</i> 19
X	<i>kom</i> (imp.) 9 <i>komt</i> 19, 103
XVI	<i>dochtertje</i> 82 <i>kocht</i> 88 <i>schaft(tijd)</i> 74 <i>zocht</i> (vf.) 85
XIX	<i>volk</i> 85
XXI	<i>korde(wagen)</i> 129 (<i>Nieuw</i>) <i>poort</i> 135 <i>sport</i> 83 <i>woord</i> 79
XXIII	<i>korfje</i> 82
XXIV	<i>zorgen</i> 41
XXVI	<i>doornen</i> 78
XXXIV	<i>koorts</i> 75

6. Wgm. *ü* (zonder uml. f.) (gesl. syll.)

I	<i>modder</i> 46
III	<i>op</i> 5, 38, 45, 105, 116, 117, 126

IV	<i>Moffen</i> 130
V	<i>bok</i> 89 <i>slokken</i> 89
VII	<i>vol(maakt)</i> 62 <i>zullen</i> 64
IX	<i>kunt</i> (ww.) 116 <i>kunnen</i> 92, 110, 124
X	<i>krom</i> 87 <i>lommer</i> 91 <i>om</i> 47, 58, 73, 87, 96, 112 <i>om(dat)</i> 43 <i>sommige</i> 130 <i>trommeltje</i> 88
XIV	<i>bos</i> 82 <i>koster</i> 128
XVI	<i>bocht</i> 87
XXI	<i>kort</i> 90
XXII	<i>dorsen</i> (e.a. vormen) 138
XXIII	<i>durft</i> 105 <i>gestorven</i> 89
XXIX	<i>bond</i> 139 <i>gebonden</i> 139 <i>bont</i> 131 <i>konden</i> 80 <i>mond</i> 86 <i>onder</i> 120, 129 <i>vont</i> 137
XXX	<i>ons</i> (pers.) 10, 11 <i>ons</i> (poss.) 46, 72, 107, 126
XXXII	<i>gedronken</i> 12 <i>jong</i> 76 <i>jongens</i> 29 <i>jongentje</i> 69 <i>lonken</i> 92
XXXIV	<i>korst</i> 89 (<i>kik</i>)vors 20

7. *Wgm.* ü (met uml. f.) (gest. syll.)

I	<i>put</i> 101 <i>schutter</i> 92
III	<i>knuppel</i> 13 (<i>kop</i>) <i>stubber</i> 19
V	<i>drukken</i> 105 <i>plukken</i> 82 <i>stuk</i> (bnw.) 67 <i>stuk</i> (znw.) 106
VI	<i>brug</i> 106 <i>terug</i> 100
VII	<i>vullen</i> 101
IX	<i>dun</i> 100, 132
XXIV	(?) (<i>doop</i>) <i>jurk</i> 137
XXXIV	<i>borstel</i> 33 <i>dorst</i> 86

8. *Wgm.* ä (zonder uml. f.) (open syll.)

I	<i>gade(slaan)</i> 41 <i>laat</i> (bnw.) 54, 103 <i>maat</i> 2 <i>pater</i> 62 <i>praat(e)</i> 43 <i>ra(de-maker)</i> 77 <i>schaduw</i> 91 <i>spaden</i> 4 <i>vader</i> 53 <i>water</i> 2, 54, 121
II	<i>baas</i> 10 <i>glazen</i> 10
IV	<i>graven</i> 4
V	<i>maakt</i> 99 <i>maakte</i> 21 <i>gemaakt</i> 109 <i>maken</i> 38, 123 (<i>boog</i>) <i>maker</i> 77
VI	(<i>van</i>) <i>daag</i> 65 <i>geslagen</i> 131 <i>wagen</i> 77, 129 <i>haag</i> 20 <i>jager</i> 19 <i>rage(bol)</i> 19
VII	<i>vaal</i> 55 <i>zwaluwen</i> 64
VIII	<i>daar</i> 18, 26, 44, 87, 105, 124 <i>naar</i> (vz.) 29, 37, 53, 61, 82, 93, 130 <i>gevaaren</i> 106 <i>waren</i> (vf.) 119
IX	<i>aan</i> (vz.) 60, 72, 117 <i>maan</i> 19
X	<i>raam</i> 49
XIII	(<i>gade</i>) <i>slaan</i> 41 <i>na</i> 74

9. *Wgm.* ě/ĭ/ä (met uml. f.) (open syll.)

I	<i>beet</i> 24 <i>beetje</i> 75, 132 <i>deed</i> 21, 136 <i>deden</i> 136 <i>eten</i> 66, 97 <i>geleden</i> 134 <i>me(d)e</i> 16, 100 <i>tre(d)e</i> 83 <i>we(d)er</i> 64, 100
II	<i>bezie(s)</i> 82 <i>bezem</i> 33 <i>geweest</i> 29, 68, 76

III	<i>schepen</i> 23
IV	<i>gebleven</i> 28 <i>geef</i> 10, 25 <i>geeft</i> 59 <i>geven</i> 2, 22 <i>leven</i> 27
V	(<i>af</i>) <i>breken</i> 23 (<i>boom</i>) <i>kweker</i> 48 <i>steek</i> 33
VI	<i>kegels</i> 34 <i>kregen</i> 5 <i>gekregen</i> 24 <i>tegen</i> 63 <i>heeg</i> 20
VII	<i>geel</i> 123 <i>keel</i> 32, 84 <i>meel</i> 31 <i>spelen</i> 65 <i>gespeeld</i> 34 <i>steel</i> 33 <i>veel</i> 15, 23, 55, 56, 120
VIII	<i>beer</i> 46 <i>haar</i> (poss.) 40, 52, 82 <i>peer</i> 36 <i>wereld</i> 21 <i>smeren</i> 51 <i>weer</i> (= <i>haag</i>) 20
X	<i>hemel</i> 28
XVI	<i>heeft</i> 6, 18, 24, 27, 32, 38, 52, 53, 117, 125
XVII	(<i>stand</i>) <i>beeld</i> 26
XXXI	<i>beemd</i> 20

10. Wgm. *ō/ū* (zonder uml. f.) (open syll.)

I	<i>bood</i> 114 <i>geboden</i> 114 <i>bode</i> 71 <i>boter(melk)</i> 100 <i>dooier</i> [zie XII] <i>nootje</i> 36 <i>zooien</i> [zie XX]
III	<i>open</i> 84
IV	<i>oven</i> 57
V	<i>gebroken</i> 67 <i>koken</i> 121 <i>kookt</i> 121
VI	<i>boog(maker)</i> 77 <i>vogel</i> 1
VII	<i>school</i> 29, 53
VIII	<i>voor</i> (vz.) 30, 58, 75, 80, enz. <i>voorst</i> 47 <i>koor</i> (= <i>kruiwagen</i>) 129
IX	<i>wonen</i> 77 <i>zoon</i> 76
X	<i>komen</i> 30, 64, 107 <i>gekomen</i> 108
XII	<i>dooier</i> 123 <i>zooien</i> 121

11. Wgm. *ū* (met uml. f.) (open syll.)

II	<i>neus</i> 130
VII	<i>veulen</i> 107
VIII	(<i>op</i>) <i>beuren</i> 45 <i>deur</i> 109 <i>keuren</i> 107 <i>scheur</i> 70
IX	<i>koning</i> 76
XXII	<i>beurs</i> 108

12. Wgm. *i*

I	<i>blij(de)</i> 16 <i>kwijt</i> 40 <i>nij(di)g</i> (bw.) 130 <i>snijden</i> 52 <i>tijd</i> 61, 74 <i>wijd</i> 39 <i>wijdst</i> 47 <i>witte</i> 36
II	<i>grijs</i> 55
III	<i>rijp</i> 36
IV	<i>vijf</i> 119 <i>vijven</i> 12 <i>wijf</i> 41, 52, 110
V	<i>gelijk</i> 27, 118 <i>kijken</i> 107 <i>rijk(dom)</i> 85 <i>wijk</i> 99
VI	<i>krijgen</i> 116 <i>nijg</i> [zie I]
VIII	<i>geviert</i> 15
IX	<i>fijn(tje)</i> 115 <i>mijn</i> (poss.) 2, 5, 9, 72, 73, 98 <i>pijn</i> 32, 72 <i>wijn</i> 12, 125 <i>zijn</i> (poss.) 14, 38, 41, 53, 67, 81, 84, 90 <i>zwijn</i> 46
XI	<i>spuwen(de)</i> 104

- XIII *gij* (enkv.) 63, 105, 107, 116 *gij* (mv.) 44, 61 *hij* 13, 24, 39, 60, 84, 102, 103, 108, 117, 118 *je* (pers. subj.) 63, 65, 77, 105, 107, 116 *mij* 25, 63, 117 *wij* 44, 74, 101 *zij* (pers., mv.) 66, 80 *zijn* (ww.) 37, 56, 104
- XVI *dicht* 49 (*op*)*lichten* 45

13. *Wgm. ê* (*Germ. ê₂, ea*)

- IV *brief* 71
 V *krieken* 11
 VIII *hier* 9, 55, 61, 111, 116
 XIII *drie* 12 *wie* 18

14. *Wgm. â* (*zonder uml. f.*)

- I *laat* (vf.) 23 *laten* 52, 53 (*af*)*geraden* 54 *zaad* 111
 IV *avond* 15, 68
 VI *graag* 31, 66
 VII *kraaltjes* 22 *maal* 35 (*oven*)*paal* 57
 VIII *gevaar*(*lijk*) 42 *haar* (z.nw.) 52 *jaar* 53, 61 *maar* 63, 90, 111, 115, 122 *waar* 94 *zwaar* 4
 IX *tranen* (ww.) 81
 X *braam* 82 *tremen* 129
 XI *blauw* 131 *flauw* 132 *grauw* 131
 XII *gemaaid* 122 *naaien* 110 *gezaaid* 111
 XIII *gedaan* 17, 48, 136 *ga* 22 *gaan* 2, 32, 53, 54, 73, 94, 121 *gaat* 117, 124 *gegaan* 16, 82 *staat* (vf.) 26, 57

15. *Wgm. â* (*met uml. f.*)

- II *kaas* 66
 VIII *vervaard* 20

16. *Wgm. ô* (*zonder uml. f.*)

- I *bloed* 96 *broe*(*de*)*r* 98 *goed* 59, 85, 90, 92, 95, 111 *goede* 68, 125 *hoed* 93 *moet* 41, 92, 94, 97, 107, 110 *moeten* 44 *voeder* 97 *voet*(*s*) 69
 III *geroepen* 35
 V *verkloeken* 96
 VII *zoete* 68 (*padde*)*stoel* 20
 IX *noen* 75 *toen* 61
 X *bloemen* 2
 XII *groeien* 124 *moeilijk* 124
 XIII *doe* (imp.) 49 *doen* 38, 136 *doet* 23, 99, 136 *koel* 127 *toe* (bw.) 49 *toe* (vz.) 106
 XIV *moest* 96
 XXIX *hoenders* 1

17. *Wgm. ô* (*met uml. f.*)

- I *moe*(*de*) 98 *zoete* 68
 V *beuk*(*enhout*) 109 *zoek* (imp.) 93 *zoeken* 94

VI	<i>vroeg(mis)</i> 50 <i>vroeger</i> 61
VII	<i>koele</i> 68, 95
VIII	<i>voeren</i> 97
XIII	<i>moe</i> [zie I]

18. Wgm. *û*

I	<i>bui(de)l</i> 108 <i>buiten</i> 130 <i>krui[d](wagen)</i> [zie XIII] <i>krui[d]en</i> (ww.) [zie XIII] <i>luid</i> (bw.) 130 <i>luiden</i> 50 <i>luidt</i> 128 <i>snuiten</i> 130 <i>ui(d)er</i> 127 <i>uit</i> 12, 83, 127 <i>puut</i> 20 <i>stuit</i> 51
V	<i>kruik</i> 70
VII	<i>wil(tje)</i> 20
VIII	(<i>melk</i>) <i>boer</i> 99 <i>kuren</i> (ww.) 92 <i>stoer</i> 4 <i>uur</i> 101 <i>zuur</i> 100
XI	<i>bouwen</i> 112 <i>duwen</i> 105 <i>schuw</i> 1
XII	<i>wier</i> [zie I]
XIII	<i>krui(wagen)</i> 129 <i>kruien</i> 97 <i>nu</i> 3, 135

19. Wgm. *au* (zonder uml. f.)

I	<i>blote</i> 69 <i>brood</i> 5, 89 <i>dood</i> 80, 89 <i>groot</i> 27, 99, 108 <i>rood</i> 55 <i>stoot(vogel)</i> 1
II	<i>rozen</i> 78
III	<i>loopt</i> 69, 87 <i>lopen</i> 81 <i>stoopt</i> 70
V	<i>ook</i> 66, 76
VI	<i>hoog(mis)</i> 50 <i>ogen</i> 81
VIII	<i>oren</i> 81
IX	<i>schone</i> 68
X	<i>boom</i> 48 <i>boompje</i> 124 <i>bomen</i> 129
XI	<i>benauwd</i> 1
XIII	<i>zo</i> 46, 54

20. Wgm. *au* (met uml. f.)

III	<i>doop(-kleed, -vont)</i> 137 <i>dopen</i> 80, 137 <i>slopen</i> 23
IV	<i>geloof</i> (vf.) 79
VI	<i>droog</i> 86
XI	<i>vrouw</i> 41, 52, 110
XII	<i>gooien</i> 101 <i>hooi</i> 122 <i>mooi(e)</i> 68, 90 <i>strooien</i> 51

21. Wgm. *ai* (zonder uml. f.)

I	<i>brede</i> (e.a. vormen) 25 <i>ge(d)er</i> [zie VIII] <i>gereed</i> 30 <i>heet</i> 68 <i>kleed</i> 137 <i>ladder</i> 83 <i>weet</i> (vf.) 77, 94
IV	<i>scheef</i> 87
V	<i>bleek</i> 55
VI	<i>bedreigde</i> [zie (22)]
VII	<i>heel</i> 21, 135
VIII	<i>eer</i> (vgw.) 30, 80 <i>geer</i> 127 <i>heer</i> 27, 62 <i>keer</i> 35, 45, 93, 107 <i>keren</i> (ww.) 64 <i>meer</i> 15, 26 <i>zeer</i> (znw.) 32, 72

IX	(all)een 3 geen 73, 77, 79, 111 stenen 25
XI	eeuw(igheid) 134 schreeuwde 84 sneeuw 133
XIII	twee 11, 25, 35, 130 zee 29
XIV	keest 36 meester 29
XIX	elk 61
XXIX	vent 12, 41 ventje 69
XXX	eens 45, 93, 107
XXXIV	eerst 38, 49, 50, 97

23. Wgm. ai (met uml. f.)

I	(ver)breiden 51 geit(ebok) 89 spreiden 51 vet 46 weide 20
V	eik(e)boom 120 eikels 120
VI	bedreigde 13
IX	kleine 88 kleintje 115
XIII	ei 123 eiers 116 spreit 51

24. Wgm. iu

I	lui (z.nw.) [zie XIII]
II	Pruisen 120
IV	duivel 28 schuiven 97
VI	buigen 129
VIII	duur 112 stuur (imp.) 100 vuur 104
XI	brouwer 112 getrouwde 110
XIII	je (pers., obj.) 22, 35, 134 lui (z.nw.) 85 u (pers., obj.) 22, 35, 134
XV	Duitsers 130

25. Wgm. eo

I	bieden (e.a. vormen) 114 (be)gieten 2 ieder 61 liedje 90 niet 3, 15, 16, 17, 26, enz. niets 8, 85
IV	lieve 62
V	kiekens 1
VIII	bier 10, 95 vier 10
X	priemen 129
XI	nieuwe 74, 135
XIII	die (aanw.) 21, 27, 36, 59, 78, 83, 87, 101, 109, 120 die (rel.) 104 knie 14 zien 8 ziet 55 gezien 14 (?), 134
XVI	licht (z.nw.) 59
XXVI	deertje 82
XXIX	vriend 2
XXXV	dienst(meisje) 118

26. Speciale gevallen

1. Wgm. ä/ö + l + d/t > Nds. ou
Wgm. ä : koud 58, 95 oud(e) 23, 126
Wgm. ö : hout 109 stout 43 wou(de) 71

2. *Wgm. ägi > Ndls. ei*
meid 118 meisje 82 meisen 118 zei 62, 63, 118 heining 20
3. *Ndls. ui₂*
sput (vf.) 127
4. *Ndls. ooi < Mnl. ôji < Wgm. aiw + iet*
nooit 103

27. *Middel nederlandse of Nieuwnederlandse ontleningen*

27.1. *Vokaal met hoofdklemtoon*

- a. *Ndl. ä*
 II *pas (bw.) 122*
 V *klak (= pet) 20*
 IX *panne 67*
 XXIX *paander (= korf) 82*
- b. *Ndls. ě*
 I *net (bw.) 122*
 II *processie 128*
 VII *kernel (= kern) 36 morellen 11*
 XXIX *enten 48 kontent 16*
- c. *Ndls. ĭ*
 IV *griffelen 48*
 XXX *prins 27*
- d. *Ndls. ů*
 XV *muts 20*
 XXIX *punt 102*
- e. *Ndls. ǫ*
 I *kapot 67*
 XIV *post 71*
 XXIX *ronde 99*
- f. *Ndls. aa*
 I *kameraad 2 soldaat 76*
 XV *kaatsen 58*
 XXII *paars 131*
- g. *Ndls. èè*
 II *mayonnaise 123*
- h. *Ndls. ee*
 XIII *kadee 21 portemonnee 108*
 XIV *beesten 31*
- i. *Ndls. ie*
 I *liter 12*
 V *fabriek 8*
 VII *kilo 11*
 IX *machines 3*

- j. *Ndls. uu*
 I *minuut* 103
 VIII *sekuur* 102
 XIII *jus* 132
- k. *Ndls. eu*
 VIII *fakteur* 71
- l. *Ndls. oo*
 I *motor* 67
 VIII *pastoor* 125
- m. *Ndls. oe*
 I *route* 99
 VIII *toer* 99
- n. *Ndls. ij*
 II *prijzen* 119
- p. *Ndls. ui*
 XIV *juist* 102, 122
- q. *Ndls. ou/au*
 II *saus* 132
 XI *schouw* 57

27.2. *Vokaal met sekundaire klemtoon*

- a. *Ndls. ä/ã*
 I *kadee* 21
 II *machines* 3
 III *fabriek 8 kapot* 67
 V *fakteur* 71
 XII *mayonnaise* 123
 XIV *pastoor* 125
- b. *Ndls. ö*
 II *processie* 128
 VII *soldaat* 76
 VIII *morellen 11 motor* 67
 IX *kontent* 16
 XXI *portemonnee* 108
- c. *Ndls. ie*
 IX *minuut* 103
 XIII *processie* 128
- d. *Ndls. oo*
 XIII *kilo* 11

J. TAELEDEMAN.